RUSKI INWALID

N° 21.

ŚRODA. 28 Stycznia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Angliia. Daniia. Szwecyia. Ameryka Północna. Literatura.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Niemcy.

z Frankfortu, 18 *Stycznia.*

Mróz który tu iuż dochodził do 18 stopni spadł przeszłey nocy do 9ciu. Dzisiay zaś tyle spadło śniegu iż pola pokryte są na stopę głębokości.—Woda w Menie podniosła lód którym ta rzeka pokrytą iuż była w wielu mieyscach. Wszelkie związki z brzegiem przeciwnym są przecięte i poczta dopiero iutro iest tu spodziewana, ieżeli iednak lód przestanie przechodzić.— Po Renie iuż przechodzono piechotą bez wszelkiego niebespieczeństwa, a przez Nekker nawet i wozy przeieżdżały.

Piszą z Weithof że Professorowie *Sartorius i Schnel* zostali tam schwytani przez policyią i pod strażą odwiezieni do Moguncii.

Angliia.

z Londynu, 14 *Stycznia.*

Tak nazwana *Bogini rozumu* (Pani Carlille znowu otworzyła swoią świątynie w Fliedstreed i przedaie rozmaite pisma gorszące i bezbożne. Sklep iey codzień pełen iest ludzi i mniemana Bogini w wytwornym stroiu sama swóy, towar przedaie. Dziwna iest rzecz iż Rząd bynaymniey na to nieuważa dotychczas i żadnych nieprzedsiębierze środków, a co większa iż żaden z dzienników naszych niewspomina o tem.

Od samego Bożego narodzania trwaią tu ciągle tęgie mrozy i ostrość zimy tegoroczney ieżeli nieprzewyższa podobney roku 1814, to pewnie iey wyrownywa. Tak przykre zimna naydotkliwsze są dla ludzi ubogich, drwa bowiem i wszelkie artykuły żywności niezmiernie są drogie. Stan iednakże nieszczęśliwych poruszył niektóre dobre serca: Nieiakiś Pan *Hick* oddał cały swóy obszerny magazyn dla pomieszczenia w nim ubogich niemaiących przytułku. Dnia wczorayszego było z tego powodu liczne zgromadzenie w tawernie londyńskiey, gdzie zasiadał także Lord Maior

Biskup Chesterski i wielu znakomitych kupców. Jedynym zaś przedmiotem posiedzenia było to, aby przepisać porządek, według którego ubodzy maią być pomieszczani w pomienionym magazynie Pana *Hick* i obmyślić środki ich utrzymania. Na rzecz tychże ubogich i na temże posiedzeniu otworzono składkę, która przyniosła 1000 funtów szterlingów. Nadto uchwalono urządzić podobnez zaprowadzenia, w innych mieyscach Londynu.

W gmachu należącym do iedney z Kollegii Uniwersytetu Oxfordskiego wszczął się był niedawno pożar i zniszczył 24 pokoie, w których znaydowało się wiele pięknych obrazów.

Hrabina *Talbot* małżonka Wice-Króla Irlandyi, umarła w Dublinie 30 z. m. Rzadkie cnoty tey pani zyskały były iey za życia powszechny szacunek, a zgon iey naydotkliwszym smutkiem wszystkie napełnił serca.

Między 7m i 8m b. m. zgorzał w Birmingham wielki teatr, oceniony 7000 funtów szterlingów.

W Kawanna w prowincii Harihalle zaszły rozterki między Katolikami i Protestantami i z obu stron niemało ludzi było ranionych, a kilku nawet umarło.

Cała Tamiza koło mostu Londyńskiego pokryta iest lodem i statki niemogą po niey przechodzić między mostami Blacfeir i Westminster. W okolicach tuteyszych tyle spadło śniegu, iż do poiazdów pocztowych muszą pokilka koni doprzęgać, a i tak dwoma lub trzema godzinami później stawaią na mieyscu. Rzecz iest warta uwagi, iż przez całą tegoroczną zimę niemieliśmy nad dwa lub trzy dni mgliste, chociaż mgły takowe w innych latach są u nas prawie zwyczayne. — We wsi iedney w hrabstwie Dewonsheirskiem zmarzło dwóch chłopczyków w śniegu spędzaiąc bydło. Od sześciu lat niemieliśmy tak tęgiey zimy iaką iest teraźnieysza, przy tem śniegi tak są głębokie iakich prawie tu niedoświadczano.—

Donoszą z Indyi wschodnich, że tam znowu doświadczono kilkakrotnego i mocnego trzęsienia ziemi.

Niderlandy.

z Bruxelli 12 Stycznia.

Jenerał *Gragnier de Beauregard* schwytanym tu w tych dniach i wywiezionym został za granicę.

Mrozy i u nas dochodzą do ośmnastu stopni. Port ostendski zamarł i wszystkie rzeki podobnież lodem są pokryte.

(*z Gazet. Ham. i Berl.*)

Dania.

z Koppenhagi, 15 Stycznia.

Sund tak mocno iest zamarzły, iż przybyło tu z Szwecii kilku podróżnych i z tąd udało się tam na saniach.

Szwecia.

z Stokolmu, 2 Stycznia.

W obwodzie Semtlandskim i innych północnych prowinciiach naszych mrozy iuż dochodziły do 40 stopni na ciepłomierzu *Reaumura.*

Wyszło tu niedawno postanowienie, na mocy którego rzemieślnicy z narodu Izraelskiego niepierwiey mogą bydź maystrami w swoiem rzemiośle, iak aż dopiero po przebyciu pewnego czasu tak iak i chrześciianie uczniami i czeladnikami.

Ameryka Północna.

z Waszingtonu, 8 Grudnia.

Oto iest treść mowy mianey dnia wczorayszego przez Prezesa przy otwarciu posiedzeń ziazdu:

„*Szanowni spółobywatele!*

Podaię do wiadomości waszey wypadki iakie od ostatniego posiedzenia naszego zaszły. Ze smutkiem nasamprzód wspomnieć muszę o klęskach, iakie spotkały niektóre z miast naszych i prowincie środkowe południowe. Zaraźliwe choroby zmnieyszyły ludność pierwszych, a susza nadzwyczayna niezmiernie się naprzykrzyła ostatnim. Nadto zbieg różnych okoliczności przyczynił znacznego uszczerbku w skarbie naszym i rachunkach mniey lub więcey szkodliwy wpływ maiącego na wiarę publiczną.—Z drugiey strony z ukontentowaniem was zapewnić mogę, że te klęski wszystkie były tylko doczesnemi; że pomienione zaraźliwe choroby wszędzie iuż ustały, że obfitość żniwa ostatniego nietylko wystarcza na potrzeby kraiowe; lecz nadto znaczna iescze ilość zboża pozostaie do wyprzedania za granicę; nakoniec i to że papiery państwa znowu do dawnego powróciły obrótu.“

„Kiedy przy otwarciu przeszłorocznego zia-

zdu donosiłem szanownym iego spółczłonkom o zawarciu w tem mieście przyiacielskiego i stanowiącego pokoy traktatu z Hiszpaniią, który nawet iuż z naszey strony był podpisany, byłem należycie przekonany iż ten położy koniec wszelkim między temi dwoma państwami nieznaskom, a przynaymniey byłem pewien iż tak pożądana i stanówcza ugoda zyszcze potwierdzenie i u Króla JMści Katolickiego. Obywatele stanów ziednoczonych przez dwadzieścia lat ciągle doznawali strat i krzywd niemałych ze strony korsarzy, niemaiąc w tey mierze żadnego odwetu ani nagrody. Dwór Hiszpański uznał słuszność tych pretensyi i uroczyście to zaświadczył w traktacie zawartym w Madrycie 1802 roku, a w roku następnym podpisanym. (Ważność iego ustała za nastaniem ostatniega traktatu; chciano albowiem tym sposobem lepiey obu stronom dogodzić.) Niemniey też wszelkie inne przeszkody wydarzone w ciągu tego czasu, zdawały się bydz uprzątnionemi zawarciem tegoż traktatu. Napisał był go ieden z ministrów pełnomocników po należytem wszelkich okoliczności zgłębieniu i stosownie do prawideł, które mu rząd iego był nadał. Stany ziednoczone przyięły były tę ugodę z tą gotowością i uprzemością iaka tylko bydz może rękoymią prawdziwey i szczerey chęci pogodzenia się. Wynagrodzenie spół obywateli naszych na takich było oparte zasadach, które w żaden sposob dla stron ciążącemi bydz niemogły. Hiszpaniia powinna była nam odstąpić część posiadłości swoich, a wzamian tych wziąść inną rozległą prowinciią. Odstąpienie rzeczone niebyło żadną dla Hiszpanii ofiarą; ta iey bowiem posiadłość ze wszech stron iest otoczona podobnemi stanów ziednoczonych, a ni mogła czynić wielkich temuż mocarstwu korzyści. Żądaliśmy tego odstąpienia; gdyż prowincia pomieniona, gdyby się była dostała powstańcom, lub dzikim narodom, byłaby nam szkodliwą i niebezpieczną.«

»Że smutkiem przychodzi mi wam donieść iż traktat ten nieznalazł potwierdzenia u dworu Hiszpańskiego. Ważność tego wypadku nakazuie mi nieco obszerniey się zastanowić nad iego szczegółami.« — (Tu Prezes obszernie rozprawia o zabiegach i staraniach stanów ziednoczonych iakich niesczędziły w Madrycie celem zyskania ratyfikacyi rzeczonego traktatu i o odpowiedziach niezadowolniaiących Hiszpanii. Wyłożywszy zaś to wszystko, mówi daley:)

»Jednym z naygłównieyszych pretextów niezgodzenia się na to, była uroiona protekcyia, którą my niby mieliśmy okazać wyprawie wysłaney z portów naszych przeciwko Texas. Król JMść Katolicki miał zamiar wysłania osobnego aienta dla powzięcia w tey mierze pewnieyszych i obszernieyszych wiadomości.«

»Dołączaiące się przy tem papiery przekonaią zgromadzenie, że prawdziwą przyczyną niepodpisania traktatu ze srrony Hiszpańskiey był ośmy iego artykuł; dotycze się zaś ziem nadanych przez Króla JMści Katolickiego w obu Florydach, względem których nienastąpiła żadna poprzednicza ugoda. Niema tu wzmianki iakie mianowicie ziemie do tych nadań należą; lecz powszechnie wiadomo iest, iż rzecz idzie o ziemie rozdane dopiero po ułożeniu pomienionego artykułu ośmego i że traktat niemógł bynaymniey sciągać się do tych które pierwiey rozdane zostały.

»Co się zaś tycze protekcyi iakoby okazaney przez nas wyprawie przeciwko Texas, wszyscy o tem wiedzą, że zwierzchność mieyscowa tey prowincii, gdzie się ta wyprawa urządzała, uczyniła wszystko co tylko mogła celem przeszkodzenia zamysłom niektórych włoczęgów w samym początku.

»Wyimki powyżey pomienione przekonaią każdego bezstronnego sędziego, że rząd hiszpański nietylko niemiał żadney dostateczney przyczyny do niepodpisania tylekroć wspomnionego traktatu; lecz że nadto na nowo obraził i skrzywdził stany ziednoczone. Jeśli Hiszpania chciała przysłać drugiego ministra dla dalszych niektórych obiaśnień, czemuż tego nieuczyniła w ciągu tak znacznego czasu nim termin podpisu upłynął?

»Rzecz iest widoczna, iż gdyby stany ziednoczone Ameryki połnocney myśliły o zawoiowaniu i o rozszerzeniu granic swoich, niepotrzebowałyby zawierania traktatów. — Postępki Hiszpanii nadawały nam zupełne prawo nieokazywania iey naymnieyszey z naszey strony przyiaźni; lecz z tem wszystkiem powodowaliśmy się tylko sprawiedliwością i umiarkowaniem.«

»Przy tych tedy okolicznościach po laię pod rozwiązanie kongressu następuiące pytania?« Czy się niezda stanom połączonym wypełnić punkta traktatu tak, iak gdyby ten przez Hiszpanią iuż był ratyfikowany?

»W Woynie między Hiszpaniią i iey osada-

mi okazaliśmy się nayściśley neutralnemi. Poddaiemy teraz pod sąd kongressu: czy nienależałoby się zaiąć nowem wyśledzeniem praw istnieiących w tey mierze?

»Mówiąc o wypełnieniu traktatu, tak iak gdyby był podpisany, to iest przez zaięcie odstąpioney nam prowincii, powinienem iednakże tę uczynić uwagę, iż wszelkie środki maiące się w tey mierze przedsięwziąć, powinny bydź tylko doczesne i że należy zostawić czas i prawo Hiszpanii tak potrzebowania iak podawania stosownych w tym przedmiocie obiaśnień.«

»Między stanami ziednoczonemi i Królestwem Wielko-Brytańskiem trwa zawsze zgoda i przyiacielskie stosunki.

»Dla zabespieczenia handlu naszego musieliśmy utrzymywać morską siłę na morzu srodziemnem i posyłać okręty na ocean Altantycki i morze Jndyyskie. Korsarze morscy używaiąc podobneyże flagi, tak dalece posuwaią swoią zuchwałość, iż należy albo bronić handlu znaczną liczbą okrętow woiennych, albo oddać na ich łupiestwo wszystkie statki kupieckie.«

Prezes zakończył mowę wspomnieniem o śmierci kommodora *Perri*, którą niebezprzyczyny nazywa naydotkliwszą stratą całego narodu.

LITERATURA.

DUMA.

O mogiłach Krakusa i Wandy.

Przy Krakowie.
(*z Pszczołki Krakow:*)

Już Orzeł biały wzniósł się nad innemi,
Już szpony iego poznano,
Kiedy z dwunastu Rządców Polskiey ziemi
Jednemu berło oddano.

Ten opuściwszy Gniezna okolice
Nadwiślańskie osiadł niwy;
Wydzwignął pyszną, dziś wolną stolice,
J kray był pod nim szczęśliwy.

Wdzięczny ród Lecha, wierny tronowi,
Już się w kolebce tym wsławił;
Cenił zasługi, i swemu wodzowi,
Wieczysty pomnik wystawił!.....

A iego Córy, waleczney dziewicy;
Co w odmęt Wisły skoczyła,
Z orężem w dłoni, w zbroi i przyłbicy:
Sławę uwieńcza mogiła.

Tak dwa grobowce, dwie chluby narodu,
Nadbrzeża Wisły unoszą:
A dumne wieże wspaniałego grodu,
Mogiłom wdzięczność swą głoszą!....

Każdy zaś, Co się Polakiem bydz mieni,
J tchnie miłością oyczyzny,
Zapewne drogo poważa i ceni·
Te swięte przodków spuścizny.—

Ryte oznaki na twardym kamieniu
Naiazdy obce zgładziły,
Odlane z kruszcu uległy zniszczeniu....
A z ziemi trwaią mogiły!....

Oby dziś mężom co w oczyzny sprawie
Walecznie krew swą przelali
Wdzięczni rodacy ku wieczystey sławie
Takie grobowce stawiali!....

Oby i tobie! Wodzu ukochany,
Kościuszko, Polski zaszczycie!
Wzniosł Kraków, pomnik z ziemi usypany,
Na góry wspaniałey szczycie!

Lud zaś uczuciem dla Ciebie przeięty;
W dniu w którym dzieło zaczynał,
Liczuie zebrany zwiedzałby gròb święty,
I imie Twoie wspominał....,

A....

Kurs Petersburski.

Dukat: hollend: nowy	—	rubli as:	—	11 k. 15.
Ditto — Ditto stary	—	Ditto	—	11 — —
Rubel srebrny	—	— Ditto	—	3 — 72.

W PETERSBURGU.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.